

Vorming Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen vzw
zaterdag 6 mei 2023 via Microsoft Teams

1. deel 1: Introductie op LETSEN door Wouter Van Dyck van LETS Vlaanderen vzw

Deze introductie is een appetizer op een webinar in juni: wat kan LETSEN (werken met een plaatselijke ruilmunt) betekenen voor dorpen en dorpsraden?

LETS Vlaanderen is het platform van het LETSEN in Vlaanderen en Brussel. De vzw is erkend als sociaal-culturele beweging en een koepel van een 40-tal autonome groepen.

Doel van de vzw: onderzoeken hoe LETS voor specifieke maatschappelijke uitdagingen en doelgroepen kan gebruikt worden. LETS is internationaal, en ontstaan in Canada.

LETSEN is een eigentijdse manier van samenwerken binnen een netwerk waarin diensten en goederen worden uitgewisseld. LETS versterkt het zogenaamde 'sociaal kapitaal' van een buurt of dorp.

- Er is een sociale, ecologische en economische pijler.
- LETSEN betracht geen alternatieve economie maar wil de bestaande economie warmer maken en 'welvaart' anders waarderen dan via de euro.
- LETS vertrekt vanuit talenten. Talent gaat vooral om wat je graag doet en waarmee je een plek in de gemeenschap gaat/wil innemen.
- LETS creëert een waarderende omgeving via de punten. Deze LETS-eenheden zijn gebaseerd op tijd (niet op de aard van de dienst). Dit maakt het iets complexer voor de uitwisseling van goederen (bv. bij verkoop tafel eerst nadenken: hoeveel uur werk is die tafel mij waard?).
- LETS zorgt ook voor sociaal leren en brengt meer mensen met elkaar in contact. Het is ook een ondersteunend netwerk, vangnet, zorgt voor een warme(re) buurt.
- Zowel burgers als organisaties kunnen instappen. Vrijwilligers kunnen bv. punten verdienen door zich in te zetten voor een organisatie.
- Elke groep heeft een eigen werking. LETS Oostende zet erg in op het sociale (bv. wekelijks koken voor daklozen). Andere groepen zetten dan weer erg in op het duurzame.
- Je betaalt niet met euro's tenzij er onkosten gemaakt worden. Bv. taart bakken voor een verjaardag: werkuren in LETS, ingrediënten in euro's verrekenen.
- Als zelfstandige mag je je dienst niet aanbieden via LETSEN. (In andere landen kan dat wel.)

Conflict met fiscaliteit: LETSEN wordt bekeken als vrijwilligerswerk. Mensen met (ziekte-)uitkering mogen LETSEN mits aanvraag. Maar er is nog een grijze zone. LETS is occasioneel, het is bv. niet de bedoeling dat iemand constant tuinwerk doet binnen het LETS-systeem.

Samengevat: Lets focust op tijd, talent en lokaal.

1

Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen vzw
Ondernemingsnr. 0525.949.044 – RPR Gent
Maatschappelijke zetel: Heldergemstraat 106, 9450 Heldergem
Correspondentieadres: Stroomstraat 1, 9968 Oosteklo
+32 473 24 40 71 - info@dorpsbelangen.be - www.dorpsbelangen.be

Website met meer info + waar bestaande groepen zich situeren: [LETS Vlaanderen vzw](#)

Bekijk ook [LETS Oostende vzw](#) en [letsvakantieland.be](#)

2. deel 2: Een andere manier van samenwerken tussen bestuur en burgers

A. Vorig jaar trok het VVDB-bestuur 2 dagen naar Nederland om er goede praktijken te bezoeken. In een gesprek met **burgemeester Ryan Palmen van Horst aan de Maas** viel het woord 'tussenheid' op. In [dit filmpje](#) legt de burgemeester uit wat hij met dit woord bedoelt, nl. een overheid die tussen de mensen staat.

Je kunt je als overheid concentreren op regelgeving (bv. vergunningen, uitkeringen, boetes, ...) en dus boven de mensen staan. Maar daarnaast kun je je ook profileren in de samenleving, dus als tussenheid. Dat betekent als overheid tussen de mensen staan en samen actuele vraagstukken oplossen, en dit niet vanuit de bestaande 'systeemwereld' maar vanuit de behoefte van de inwoners. Want mensen willen verantwoordelijkheid nemen rond zaken die tot recent enkel door de overheid werden behartigd, bv. inzake energietransitie, zorg, groenbeheer, ... De gemeente kan zo vanuit de eigen positie met actieve inwoners samenwerken in een systeem van 'elkaar versterken'. Een overheid kan zeker nabij zijn, kan benaderbaar zijn. Soms moet de overheid natuurlijk wel als overheid blijven bestaan.

Reacties:

- Samenwerken van lokale besturen en burgers wordt door de besturen in Vlaanderen soms nog als bedreigend ervaren. Samen naar een beter dorp evolueren, daar gaat het over!
- Participatie is een ingesteldheid van het gemeentebestuur van Horst aan de Maas, en is er niet instrumenteel. Deze mentaliteit geeft veel meer ruimte aan bewoners. Op deze omslag wil VVDB aansturen.
- Geraardsbergen levert al heel mooi werk (samen met burgers en dorpsraden meedenken, beslissen en doen). Ook Merelbeke is altijd al een trekker in de goede richting geweest.
- In Heusden-Zolder gaan burgers in het najaar een soort [G1000](#) starten.

Je kunt nog meer lezen [in deze tekst](#) over deze vernieuwende aanpak.

Uit de chat: Samen is dé toekomst en een goed antigif tegen polarisatie. Het is belangrijk om de maatschappij zo vorm te geven dat SAMEN systemisch wordt verankerd. In de huidige maatschappij staat de *homo economicus* op de voorgrond met alle gevolgen van dien...

B. **Het inspraakmodel van Overijse**, toegelicht door inwoner **Ilse Vanachter**. Bekijk [de presentatie](#).

- Overijse doorliep enkele jaren geleden een proefproject rond de dorps- en adviesraden. Hun werking werd immers in vraag gesteld. De grootste politieke partij van Overijse gelooft in 'besturen onder de mensen'. De burgemeester is zelf verantwoordelijk voor participatie.
- Ilse is als mama in lokale participatie gerold, bij een crèche. 16 jaar geleden stapte ze in het *Lokaal Overleg Kinderopvang* en werd daar in zomer 2020 voorzitter van. De deskundige publiekswerking van de gemeente stelde haar toen de vraag: loopt het LOK goed of zijn er mogelijkheden tot verbetering? Alle adviesraden kregen toen die vraag want Overijse wilde onderzoeken of er openheid was, bereidheid om vragen te stellen.
- In oktober 2020 liep een onlineproces. Burgers, leden van adviesraden alsook administratie liepen een traject begeleid door *Levuur*: hoe kan ieder beter betrokken worden bij het beleid?
- Bestaande pijnpunten van adviesraden: ze blijven altijd bevolkt door dezelfde mensen. De meeste burgers zijn immers maar tijdelijk in een bepaald thema geïnteresseerd. Adviesraden kijken sterk naar zichzelf, ze werken weinig samen buiten hun domein. Communicatie: er komt weinig vraag vanuit het bestuur naar de raden, en de raden brengen zelf weinig proactief aan.

OPZET: nieuw model van samenwerken aanmaken waar participatie een belangrijker deel van uitmaakt en dat veel breder gaat dan enkel de dorps- en adviesraden. Dus ook burgers gaan bevragen. Het model werd uitgetest en aangepast. Er waren 4 testcases waaronder een welzijnshuis en (via de Vlaamse Overheid) een buurtbudget voor cohesie waar een actieve dorpsraad in Overijse-Centrum uit ontstond. Er zijn ook nog lopende trajecten. Ook de 'Helikoptergroep' werd getest.

- Voorjaar 2021 evolueerde het model tot een ander adviesmodel. Dit model werkt zowel van buiten naar binnen als omgekeerd.
- **De 'Helikoptergroep'** is een interne groep die voor nauwe samenwerking zorgt tussen beleid, administratie en burgers. Deze begeleidt procesmatig het participatiebeleid. Aanvankelijk zaten er politici in. Nu bestaat de groep uit 4 burgers en de verantwoordelijke publiekswerking (vanuit dienst communicatie). De groep komt 1x per maand samen en communiceert met het beleid via erg korte verslagen. Ook volgt de groep projecten op en speelt kort op de bal als er vragen binnenkomen. De groep bekijkt waar de kansen op participatie liggen, via welk proces dat kan lopen en welke expertise er nodig is. Bv. een site aan de markthallen is aan vernieuwing toe. Het beleid schept een kader waarin de verschillende gebruikers (school, jeugd, ...) samengebracht worden. De Helikoptergroep geeft advies hoe de burgers hierbij te betrekken. Dit advies gaat naar het Schepencollege dat eventueel nog aanpast voor het proces van start gaat. De uiteindelijke beslissing ligt dus nog altijd bij het lokaal bestuur, waarvan de leden zijn verkozen.
- **De 'Grote Kern'** beroept zich op de bestaande raden (met mensen die actief deelnemen aan het beleid).

- Veel moeilijker was het om als bestuur ook inspiratie te putten uit de brede civiele samenleving. Al nadenkend over het betrekken van burgers die niet vertrouwd zijn met participatie, is het initiatief **KLAP** (keuvelen, leren, adviseren en participeren) ontstaan. Dit is een fysiek gebeuren/evenement dat flink door de gemeente gepromoot wordt en waar diverse thema's aan bod komen die de burgers nauw aan het hart liggen (welzijn, mobiliteit, milieu, ...). Op 2 edities werden telkens een 70-tal mensen bereikt (mooi aantal als die mensen niet tot de advies- en dorpsraden behoren die anders al bereikt worden).
- Er kwam ook een Klap voor jongeren, gekoppeld aan de *Dag van de Jeugdbeweging*. Gekoppeld aan *Kindvriendelijke Gemeente* konden kinderen van 5/6 jaar input geven op een buitenspeeldag.

Evaluatie:

- Blij met de investering van het beleid in een deskundige publiekswerking die alles coacht.
- Grote sterkte dat zowel beleid als administratie hierin geloven!
- Fijn dat bepaalde medewerkers van de administratie een participatiereflex beginnen krijgen.
- Terugkoppelen: de Helikoptergroep eindigt elk overleg (van 1u) met de vraag: *Wat is uit ons overleg gekomen en wat hebben we geleerd?* Dit wordt dan verder gecommuniceerd.
- Wens tot uitbreiding van de (kleine) Helikoptergroep via een **Talentendatabank**. Het vereist wel veel tijd om die te blijven voeden.
- Hoop op continuïteit van dit model tijdens de volgende legislatuur.

Vraag: wat doe je met officiële verplichtingen qua adviesraden? Er zijn enkele verplichte, waaronder LOK en Jeugdraad. Cultuur- en sportraad zijn niet meer verplicht. Bij het 1^e concept stonden adviesraden in de buitenste ring (op niveau van verenigingen). Dat bracht veel teweeg. Raden die geen administratieve ondersteuning meer krijgen, zien het bv. vaak niet meer zitten. Bij het 2^e concept zijn de raden naar de grote kern gebracht.

Vraag: heb je het gevoel dat er in Overijse al een 'tussenheid' bestaat zoals in Nederland? Het gaat zeker die richting uit, al zijn er o.a. de culturele verschillen (bv. mondigheid). Maar de intentie is er zeker vanuit het huidige beleid. Niet iedereen is mee met het verhaal, maar stilaan krijgt bv. Klap bekendheid.

Bemerking: fijn dat de dorpsraden in Overijse ook meegerekend worden bij het adviseren.

Wens dat de overheid ook 's avonds structureel tijd zou vrijmaken om o.a. participatiemogelijkheden te scheppen. Dat komt meer en meer, want participatiemedewerkers (en soms schepenen) van diverse gemeenten zijn wel degelijk present bij avondvergaderingen van bewonersplatformen.